

Bondsvergadering 14 juni 2025 – Herziening Statuten en Reglementen

Agendapunt 5.3 Ledeninzet

Inleiding

Afgelopen tijd heeft binnen de vereniging een discussie gespeeld over de vraag wat we kunnen doen om te zorgen dat er ook in de toekomst voldoende actieve leden zijn die zich inzetten voor besturen en commissies en de vereniging als geheel. Uit deze discussie is naar voren gekomen dat de afdelingen zich willen inzetten om leden te werven om zich actief in te zetten voor de vereniging, en dat er een rol ligt voor de bond om hen daar via workshops of anderszins in te ondersteunen. De Vroegop van het najaar van 2024 was om die reden dan ook aan dit onderwerp gewijd. Daarnaast is tijdens de bondsbrede discussie naar voren gekomen dat moet worden bekeken of de statuten en reglementen aangepast moeten worden, met name wat betreft de bepalingen over het algemeen werk. Over dat laatste gaat deze notitie.

In de afgelopen periode heeft als eerste de stuurgroep van het project Herziening statuten en reglementen de huidige reglementen bekeken en voorstellen gedaan voor aanpassing daarvan. Deze zijn vervolgens besproken in het bondsbestuur, het besturenoverleg, in een bijeenkomst met geïnteresseerde leden die over dit onderwerp wilden meedenken, en opnieuw in de stuurgroep. Naar aanleiding hiervan heeft het bondsbestuur de adviezen van de stuurgroep nog aangepast. Met name over het systematisch en incidenteel afkopen van werkbeurten heeft het bondsbestuur nog nieuwe voorstellen gedaan die hier zijn opgenomen. Ook de notaris heeft naar de voorstellen van de teksten voor de statuten en reglementen gekeken.

Het bondsbestuur verzoekt de bondsafgevaardigden om in te stemmen met de voorstellen 5.3.1 t/m 5.3.4 op pag. 4 en 5.

Huidige situatie

De bepalingen over ledeninzet zijn momenteel vastgelegd in artikel 6 van de Statuten en artikel 6 en 11 van het Tuinreglement. De meeste van deze bepalingen gaan over het algemeen werk. Hierover is momenteel het volgende bepaald:

- Het gezamenlijk onderhoud van het tuinpark behoort tot één van de uitgangspunten van de vereniging.
- Een lid is verplicht tot de leeftijd van 75 jaar algemeen werk te verrichten, mits het lid in de vijf jaar voorafgaande aan de maand waarin hij 75 jaar wordt heeft deelgenomen aan algemeen werk dan wel een bestuurs- of commissiefunctie vervult. Het algemeen werk vindt plaats zowel binnen als buiten het tuinseizoen.
- Het aantal uren per jaar dat een lid aan algemeen werk moet verrichten wordt vastgesteld door de afdelingsvergadering.
- De werkzaamheden voor het algemeen werk vinden plaats in opdracht en onder leiding van de desbetreffende commissie van de afdeling. Deze commissie of het afdelingsbestuur stelt hiervoor een rooster op.

- Een lid kan zich bij het verrichten van algemeen werk laten vervangen, indien wordt voldaan aan door het afdelingsbestuur te bepalen voorwaarden, waaronder een minimumleeftijd van achttien jaar.
- Het afdelingsbestuur is bevoegd dispensatie te verlenen aan personen die geen algemeen werk kunnen doen. De verleende dispensatie is persoonlijk.
- Vrijgesteld van algemeen werk zijn: leden van het bondsbestuur, bondscommissies, afdelingsbestuur. Het afdelingsbestuur kan ook aan andere leden van de eigen afdeling een dergelijke vrijstelling verlenen.
- Voor achterstallige werkbeurten wordt bij beëindiging van het lidmaatschap een bedrag per werkbeurt in rekening gebracht. Dit bedrag wordt vastgesteld door de afdelingsvergadering.
- Ten behoeve van het algemeen werk sluit de bond een collectieve ongevallenverzekering en aansprakelijkheidsverzekering af. De aansprakelijkheid van de bond is beperkt tot het door de verzekeraar uit te keren bedrag. De bond kan alleen aansprakelijk worden gesteld als de in het kader van algemeen werk opgedragen werkzaamheden onrechtmatig zijn.

Voorstellen

Het bondsbestuur stelt voor om een deel van deze bepalingen te wijzigen, en daarbij waar mogelijk meer vrijheid over te laten aan de afdelingen om de ledeninzet zelf naar eigen inzicht in te richten. De afdelingen hebben immers zelf het beste zicht op wat er aan onderhoud van het park of aan commissie- en bestuursinzet nodig is.

1. **Uitgangspunt:** De gezamenlijke inzet voor de afdeling behouden we als één van de centrale uitgangspunten van de vereniging. In de nieuwe S&R zal dit nog explicieter een plek krijgen.
2. **Wat verstaan we onder ledeninzet:** Onder ledeninzet wordt niet alleen de werkbeurten in het gemeenschappelijk groen verstaan, maar ook bestuurs- en commissiewerk voor de afdeling of de bond. De inzet voor afdelingscommissie wordt daarmee expliciet gewaardeerd (dit was eerder niet zo). Het onderscheid tussen vrijstelling, dispensatie en ontheffing vervalft.
3. **Verplichting:** De verplichting om ledeninzet te plegen behouden we ook. Wel wordt in de toelichting explicieter dan nu het geval is benoemd wat het nut van deze verplichting is.
4. **Aantal werkuren:** Het minimum aantal uren per jaar bepaalt de afdelingsvergadering. Dit blijft dus eveneens ongewijzigd.
5. **Passend werk:** In de huidige reglementen is het afdelingsbestuur bevoegd dispensatie te verlenen aan personen die vanwege persoonlijke omstandigheden zoals ziekte, een beperking of mantelzorg geen algemeen werk kunnen doen. We voegen hierbij toe dat het afdelingsbestuur ook ervoor kan kiezen om het lid passend werk te laten verrichten dat aangepast is aan diens persoonlijke omstandigheden zoals ziekte of beperking. Dat is nu bij veel parken al de praktijk.
6. **Maximum leeftijd:** Over dit onderwerp verschillen de meningen; sommigen vinden dat dit aan de afdelingen overgelaten kan worden, anderen vinden het toch belangrijk dat dit op bondsniveau geregeld blijft. Het bondsbestuur stelt voor om in de bondsreglementen te behouden dat leden van 75 jaar niet langer verplicht zijn ledeninzet te plegen, maar dat inzet wel is toegestaan, en dat afdelingen in hun Huishoudelijk reglement ook voor een andere leeftijd kunnen kiezen dan 75 jaar, zowel hoger als lager.

7. **Vervanging:** Nu staat in de regels dat een tuinder zich bij de werkbeurten kan laten vervangen. Het laten vervangen door een ander indien voldaan wordt aan de (door het afdelingsbestuur bepaalde) voorwaarden blijft mogelijk, maar afdelingen krijgen de ruimte om in hun Huishoudelijk Reglement anders te bepalen. Hiermee hebben de afdelingen dus ruimte om zelf te bepalen of een tuinder zich kan laten vervangen, door wie en onder welke voorwaarden. Omdat het bondsbestuur het niet wenselijk vindt wanneer leden hun werkbeurten tegen betaling uitbesteden aan buitenstaanders, wil het bondsbestuur dit niet langer toestaan.
8. **Afkopen:** Op dit moment zijn er op de tuinparken verschillende praktijken wat betreft het afkopen van de werkbeurten. Sommige tuinparken bieden hun leden de mogelijkheid om de werkbeurten niet te doen maar die aan het begin van het tuinseizoen af te kopen; deze leden worden dan niet ingeroosterd. Dit noemen we *systematisch afkopen*. Op andere tuinparken is afkopen volstrekt niet mogelijk. Op weer andere tuinparken is afkopen alléén praktijk in die individuele gevallen waar het afdelingsbestuur een lid dispensatie heeft verleend vanwege ziekte of mantelzorg. Dit noemen we *incidenteel afkopen*. Deze verschillende praktijken zijn ontstaan uit de situatie dat in de huidige statuten en reglementen geen enkele regel is opgenomen over afkopen. Het bondsbestuur vindt het wenselijk om hierover wél regels op te stellen.
 - 8a. Systematisch afkopen:** Het bondsbestuur is van mening dat ledeninzet een centraal kenmerk is van de vereniging, en vindt daarom dat het systematisch afkopen van werkbeurten niet moet worden toegestaan.
 - 8b. Incidenteel afkopen:** Het bondsbestuur vindt dat incidenteel afkopen bij uitzondering kan worden toegestaan als mogelijkheid voor afdelingsbesturen om een regeling te kunnen treffen met individuele leden die vanwege persoonlijke omstandigheden (ziekte, mantelzorg) niet goed in de gelegenheid zijn om werkbeurten te doen, en voor wie óók geen passend werk te bedenken is.
9. **Aansprakelijkheid:** De zin “De bond kan alleen aansprakelijk worden gesteld als de in het kader van algemeen werk opgedragen werkzaamheden onrechtmatig zijn” blijkt onjuist te zijn, omdat de bond ook aansprakelijk kan worden gesteld in situaties waarin de bond of een lid van de bond niet onrechtmatig hebben gehandeld, bijvoorbeeld als het gaat om risicoaansprakelijk van een gebouw van de bond. Deze zin wordt daarom weggehaald.

Tekstvoorstellen

Hieronder doen we een voorstel voor de teksten van de specifieke artikelen in de statuten en reglementen die betrekking hebben op ledeninzet. Het bondsbestuur vraagt de bondsvergadering van 14 juni 2025 om met deze formulering van de teksten van de artikelen over ledeninzet zoals hieronder genoemd in te stemmen.

De statuten en reglementen zullen in 2026 als gehele set definitief vastgesteld worden in de bondsvergadering. De artikelen zoals hieronder genoemd zullen dan in die set worden verwerkt.

Het bondsbestuur stelt samenvattend voor om:

1. Het gezamenlijk zorgdragen van de leden voor het tuinpark op te nemen als één van de uitgangspunten van de bond in artikel 2 van de statuten;
2. Het zich actief inzetten voor de afdeling of bond op te nemen als één van de rechten en plichten van de leden in artikel 5 van de statuten;

3. Alle regels betreffende de uitwerking van de ledeninzet op te nemen in één artikel in het nieuw te ontwikkelen Ledenreglement, dat een vervanging is van het huidige Algemeen reglement, Afdelingsreglement en Tuinreglement, en dat alle regels bevat die relevant zijn voor de leden.
4. De regel over het afkopen van werkbeurten op te nemen in het nieuw te ontwikkelen Besturenreglement, dat alle regels bevat die relevant zijn voor de afdelingsbesturen en -commissies.

De teksten van de specifieke artikelen worden hieronder uitgewerkt.

Voorstel 5.3.1 Statuten artikel 2 - Uitgangspunten

Aan artikel 2 lid 2 van de statuten wordt toegevoegd:

De leden dragen gezamenlijk zorg voor de organisatie en de activiteiten van de bond, alsmede voor het verenigingsleven en het onderhoud van het tuinpark waarvan het lid deel uitmaakt. Leden plegen ledeninzet in het gemeenschappelijk groen, het water, de paden en andere gemeenschappelijke voorzieningen van het tuinpark. Onder ledeninzet valt ook bestuurs- en commissiewerk van bond of afdeling.

Voorstel 5.3.2 Statuten artikel 5 - Rechten en plichten

Voorstel toevoeging van een nieuw onderdeel (sub d) aan artikel 5, eerste lid van de statuten: d. (Een lid is verplicht) zich actief in te zetten voor de bond of het tuinpark waarvan het lid deel uitmaakt, zoals nader uitgewerkt in artikel XX van het Ledenreglement.

Artikel 6 lid 6 van de Statuten vervalt - omdat wat hierin staat zal worden geregeld in het Ledenreglement artikel XX.

Voorstel 5.3.3 Ledenreglement

Het nieuwe artikel in het nieuwe Ledenreglement is een samenvoeging van wat nu is geregeld in het Tuinreglement Artikelen 6 en 11, Artikel 6 lid 6 van de Statuten plus een aantal nieuwe regels (in cursief).

1. Een lid is verplicht zich actief in te zetten voor de bond of de afdeling waarvan het lid deel uitmaakt. Het minimum aantal uren ledeninzet per jaar wordt vastgesteld door de afdelingsvergadering. *Onder ledeninzet wordt verstaan alle werkzaamheid ten behoeve van de bond en/of het tuinpark waarvan het lid deel uitmaakt.* Het afdelingsbestuur bepaalt welke werkzaamheden gelden als ledeninzet.
2. Leden van 75 jaar en ouder hoeven geen werkzaamheden meer te verrichten voor de vereniging, mits ze zich ten minste vijf volle jaren vóór hun 75^e verjaardag actief hebben ingezet voor de bond of afdeling waarvan ze deel uitmaken. *Afdelingen mogen*

in hun Huishoudelijk reglement ook een hogere of lagere leeftijd bepalen dan die van 75 jaar.

3. De werkzaamheden in het gemeenschappelijk groen, het gemeenschappelijk water en de andere gemeenschappelijke voorzieningen van het tuinpark (de zog. werkbeurten) vinden plaats in opdracht en onder leiding van de desbetreffende commissie van de afdeling volgens een door deze opgesteld werkschema.
4. Voor de werkzaamheden bedoeld in het vorige lid zijn de leden verplicht zorg te dragen voor passende kleding, gehoor- en gezichtsbeschermende maatregelen en geschikt schoeisel.
5. De bond sluit ten behoeve van de werkzaamheden die in het kader van ledeninzet worden verricht een collectieve ongevalverzekering en een aansprakelijkheidsverzekering af. De aansprakelijkheid van de bond is beperkt tot het door de verzekeraar uit te keren bedrag.
6. *Een lid kan aan het afdelingsbestuur vragen om vanwege persoonlijke omstandigheden zoals ziekte of een beperking tijdelijk geen of aangepaste werkzaamheden te verrichten. Het afdelingsbestuur bepaalt na overleg met het lid wat in dat geval passende inzet is.*
7. Een lid kan zich bij de werkbeurten laten vervangen, indien wordt voldaan aan door het afdelingsbestuur te bepalen voorwaarden, waaronder in ieder geval een minimumleeftijd van achttien jaar. *Het is niet toegestaan om zich tegen betaling te laten vervangen bij de werkbeurten. Een afdeling kan in haar Huishoudelijk Reglement bepalen dat een lid zich niet kan laten vervangen.*
8. Voor achterstallige werkbeurten bij beëindiging van het lidmaatschap, wordt aan het betrokken lid een bedrag per niet-uitgevoerde werkbeurt in rekening gebracht. Dit bedrag wordt vastgesteld door de afdelingsvergadering.

Toelichting bij dit artikel: Het is ieders verantwoordelijkheid bij te dragen aan de werkzaamheden ten behoeve van de afdeling of de bond; samen maken we de vereniging. Bovendien is inzet voor de afdeling of de bond een manier om andere mensen te leren kennen en kan het leerzaam zijn. Onder ledeninzet wordt verstaan alle werkzaamheden ten behoeve van de afdeling of de bond. Het doen van verplichte werkbeurten ten behoeve van het onderhoud van het groen, het water, de gemeenschappelijke paden en andere gemeenschappelijke voorzieningen zoals de gebouwen van het tuinpark is de minimum ledeninzet die de vereniging vraagt. Bestuurs- en commissiewerk voor bond of afdeling vergen over het algemeen meer tijd. De hoogst gewaardeerde ledeninzet is het werk dat vol enthousiasme en met plezier wordt verricht.

Voorstel 5.3.4 Besturenreglement - Afkopen van werkbeurten/ledeninzet

Het systematisch afkopen van werkbeurten/ledeninzet is niet toegestaan.
Het incidenteel afkopen van werkbeurten/inzet is uitsluitend toegestaan in het kader van afspraken die afdelingsbesturen maken met individuele leden die vanwege persoonlijke omstandigheden (zoals ziekte of mantelzorg) niet goed in de gelegenheid zijn om werkbeurten te doen, en voor wie ook geen passend werk te bedenken is.